

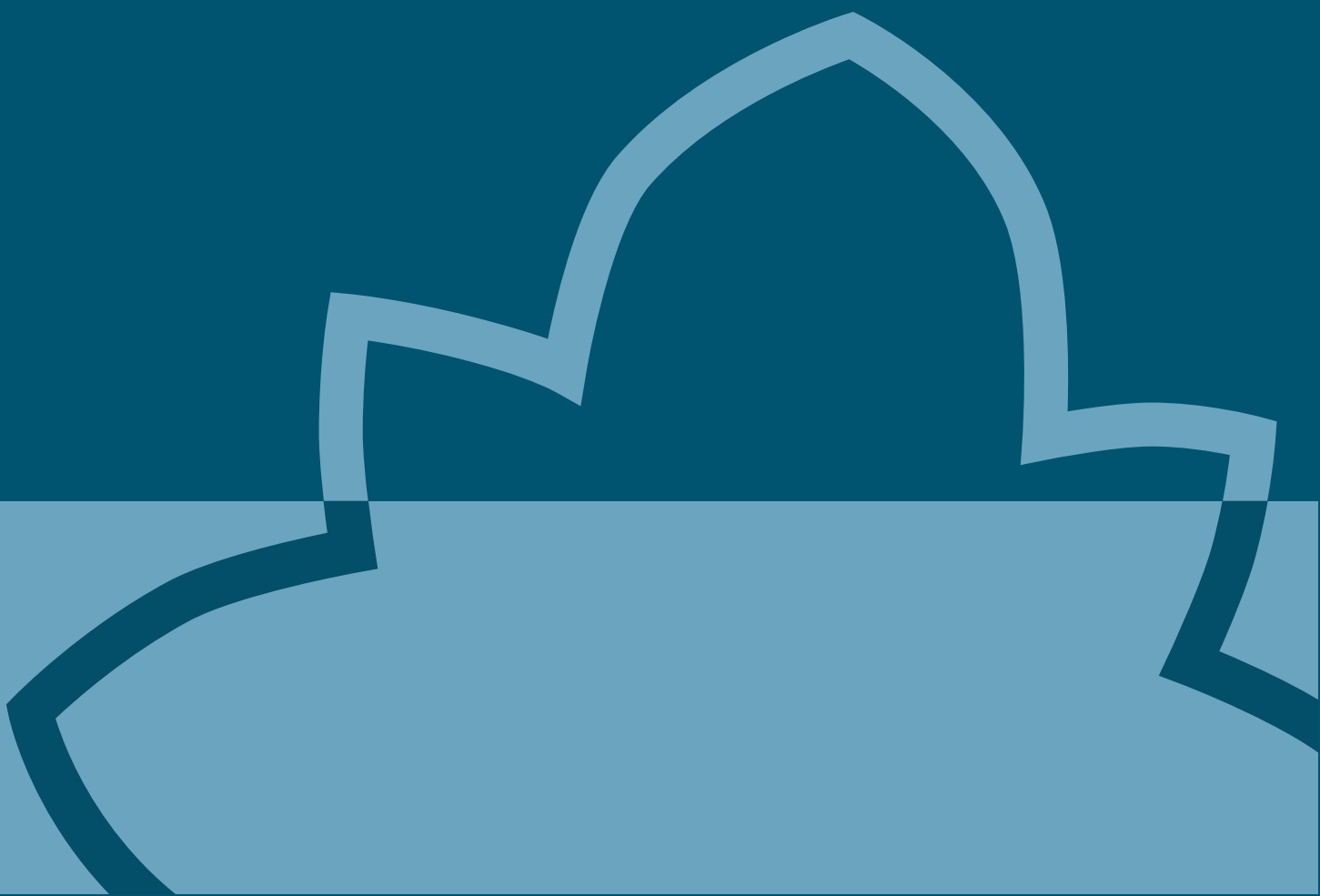

LANDSKRONA
STAD

Beslutas av: Kommunfullmäktige Datum: 2026-09-28
Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder och förvaltningar
Dokumentansvarig: Samhällsskydd och trygghet
Revideras: Vid behov
Diarienummer: KS 2026/592

Beredskapsplan för livsmedelsförsörjning vid samhällsstörning

Plan

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund.....	3
1.2	Syfte.....	4
1.3	Lagstiftning.....	4
2	Mål och dimensionering	6
2.1	Fokusområden för beredskapsplaneringen.....	6
2.2	Mål för stadens livsmedelsberedskap	7
2.3	Prioriterade målgrupper	7
2.4	Prioriterade måltider	8
2.5	Dimensionerande scenario	9
2.6	Uthållighet	9
2.7	Tillgång till livsmedel.....	9
2.8	Produktion av måltider.....	10
3	Ansvar	11
3.1	Central krisledning.....	11
3.2	Serviceförvaltningen	11
3.3	Miljöförvaltningen	12
3.4	Landskrona energi AB	12
3.5	NSVA	12
4	Revidering, övning och utbildning	13

1 Inledning

Vid en störning i livsmedelsförsörjningen riskerar stora delar av Landskrona stads verksamheter att påverkas negativt. Störningen kan ha olika orsaker och vara global, nationell eller regional. Oavsett orsak eller utbredning behövs en beredskap för när tillgången till livsmedel är begränsad.

Denna beredskapsplan beskriver hur den ordinarie livsmedelsförsörjningen inom Landskrona stads verksamheter ska hanteras i händelse av en störning. Den beskriver mål, inriktningar, prioriteringar och arbetssätt för att uppnå målen. Planeringen inkluderar även ansvarsförhållanden och involverade aktörer.

1.1 Bakgrund

Kommuner har en skyldighet att planera för hantering av extraordinära händelser i enlighet med lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I början av coronapandemin år 2020 blev det tydligt att samhället till stora delar saknar lager av nödvändiga varor och att det finns brister i försörjningsberedskapen i Sverige. Denna beredskapsplan för livsmedel är en del i att stärka försörjningsberedskapen för oförutsedda händelser i Landskrona stad genom att ha tillgång till livsnödvändiga varor i ett tidigt skede av en kris.

I stadens risk- och sårbarhetsanalys identifieras livsmedel som ett tydligt beroende till flera av stadens samhällsviktiga verksamheter och därmed ett prioriterat område att arbeta vidare med för att minska sårbarheten.

Tillgång till livsmedel är vitalt för att samhället ska fungera. Men det är inte stadens ansvar eller praktiskt möjligt för staden att skapa en beredskap med livsmedelslager för samtliga invånare i Landskrona. Stadens livsmedelsberedskap har haft som utgångsläge att de som under normala förhållanden förses med måltider inom någon form av kommunal omsorg, samt vissa prioriterade personalgrupper inom staden, är de som omfattas av livsmedelsplanen. Vid denna uppdatering av livsmedelsplanen har även fristående aktörer inom skola och omsorg lagts till som prioriterade målgrupper. Dessa förses inte staden med måltider vid ett normalläge men dessa har nu lagts till utifrån det geografiska områdesansvaret. Det betyder att det kommer finnas livsmedel för en viss tidsperiod för ett visst antal personer men inte för kommunens samtliga invånare. Som enskild individ har man ett

ansvar att ha en beredskap för att klara sin egen försörjning och omsorg under en veckas tid utan stöd från det offentliga i kris och krig.¹

Detta dokument ersätter *Beredskapsplan för livsmedelsförsörjning vid samhällsstörning 2022-2025*, dnr KS 2021/1579 som beslutades av kommunfullmäktige 2022-03-28. Detta dokument beskriver Landskrona stads beredskapsplanering för livsmedel och gäller tills vidare.

1.2 Syfte

Syftet med beredskapsplaneringen för livsmedel är att Landskrona stad ska ha en förmåga att hantera en störning i livsmedelsförsörjningen, oavsett orsak, genom att minska konsekvenserna av störningen inom stadens samhällsviktiga verksamheter.

1.3 Lagstiftning

De lagkrav som finns för vilka individer kommunen ska försörja med livsmedel tar sin utgångspunkt i kommunallagen (2017:725), socialtjänstlagen (2025:400) och skollagen (2010:800). Även lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap är viktig, då den pekar på vikten av att bedriva ett förebyggande beredskapsarbete i samhällsviktiga verksamheter. Av dessa lagar framgår att kommunen har ett försörjningsansvar som behöver förberedas.

Det är däremot oklart hur långt försörjningsansvaret kan eller ska sträckas, vid en krissituation. När denna plan skrivs har försörjningsansvaret aldrig prövats inom ramen för lagen (2006:544) om extraordinära händelser eller lagen (2003:778) om skydd mot olyckor eller socialtjänstlagen (2025:400).

Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig, SOU 2024:65, presenterades i september 2024. Utredningens uppdrag har varit att analysera vilka grundläggande ansvar och huvudsakliga uppgifter som kommuner bör ha i fråga om förberedelser inför och verksamhet under fredstida kriser och höjd beredskap. Utredningen föreslår också en ny lagstiftning om kommuners och regioners beredskap inför kris och krig.

Regeringen har under juli 2026 lämnat en lagrådsremiss till Lagrådet för granskning och föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027. Syftet med nya lagen är att samtliga kommuner och regioner ska ha förmåga att upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter under fredstida krissituationer och höjd beredskap. Den nya lagen innebär flera förtydliganden

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. *Om krisen eller kriget kommer* (Publ.nr: MSB2398 – november 2024).

eller högre krav på kommuner och regioner. Bland annat bör kommuner och regioner under den kommande femårsperioden (2027–2032) ha som målsättning att – under minst två veckor och med användning av egna tillgängliga resurser – kunna upprätthålla måltidsverksamhet i förskolor, skolor och fritidshem, särskilda boendeformer för äldre personer och personer med funktionsnedsättning samt sjukvårdsverksamheter där patienterna är intagna på vårdinrättningar.

Även om lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig inte är beslutad vid upprättandet av denna plan har den ändå tagits i beaktan vid dimensioneringen av livsmedelsberedskapen i Landskrona stad.

När det gäller livsmedelssäkerhet har verksamheterna ansvar för det som är inom verksamhetens kontroll. Som livsmedelsaktör är man skyldig att informera kontrollmyndigheten om betydande förändringar, till exempel vid ändrad produktionsvolym eller nya processer. Den förvaltning som ansvarar för livsmedelshanteringen i Landskrona stad måste därför underrätta tillsynsmyndigheten, i detta fall miljöförvaltningen, om det sker någon förändring utifrån den normala hanteringen. Upprättas livsmedelshantering på en ny plats måste detta också anmälas till miljöförvaltningen.

2 Mål och dimensionering

Detta kapitel beskriver dimensioneringsförutsättningarna och målen för stadens livsmedelsberedskap. Dimensioneringarna lägger grunden för den fortsatta planeringen såsom beräkning av volymer, logistiklösningar och organisation.

2.1 Fokusområden för beredskapsplaneringen

Följande områden ligger till grund för beredskapsplaneringen och de mål och dimensioneringar som framgår av denna plan.

- Samhällsviktiga verksamheter som är beroende av tillgång till livsmedel ska inte behöva stänga sin verksamhet på grund av störningar i livsmedelsförsörjning på kort sikt.
- Livsmedelsflödet till samhällsviktiga verksamheter ska säkerställas vid kris.
- Strategiska tillagningskök ska kunna användas för måltidsproduktion även vid el- och vattenbortfall.
- Geografiska platser där livsmedelstillgångar finns ska skyddas med lämpligt fysisk skydd.
- Livsmedelssäkerheten ska upprätthållas även under kris och det ska finnas en beredskap för att inrikta kontrollverksamheten utifrån de förhållanden som råder.
- Det ska finnas en förberedd organisation som kan hantera störningar i livsmedelsförsörjningen.
- Livsmedelsberedskapen och förmågan ska systematiskt utvecklas och säkerställas genom utbildning, övning och lärande kontroller.
- Landskrona stad ska verka för att enskilda invånare i Landskrona har en god krisberedskap inom livsmedelsområdet, bland annat genom att informera om egenansvaret och hur man kan stärka sin egen beredskap.
- Vid en pågående händelse ska information om åtgärder och situationens utveckling kunna nå de som bor och vistas inom Landskrona stad.

2.2 Mål för stadens livsmedelsberedskap

Målet för stadens livsmedelsberedskap är att:

- Säkerställa ett tillräckligt högt energiintag för prioriterade målgrupper inom staden genom att tillhandahålla måltider trots en störning i livsmedelsförsörjningen.

Målet ska uppfyllas genom följande strategier:

- Ha ett beredskapslager med livsmedel för minst två veckor till prioriterade målgrupper.
- Kunna tillaga måltider i minst tre prioriterade tillagningskök även vid el- och vattenavbrott.
- Ha tillgång till annan alternativ tillagningsutrustning som kan användas då köken är obrukbara eller otillräckliga.

2.3 Prioriterade målgrupper

Vilka målgrupper Landskrona stad ska tillhandahålla måltider till vid en krissituation följer av ansvarsprincipen, det vill säga de grupper som under normala förhållanden förses med måltider ska få det även under kris. Till prioriterade målgrupper hör även personal som är vital för att kunna hantera en pågående kris. Vid uppdateringen av livsmedelsplanen har även fristående aktörer inom skola och omsorg lagts till som prioriterade målgrupper. Dessa förser inte staden med måltider vid ett normalläge men dessa har nu lagts till utifrån det geografiska områdesansvaret. Prioriterade målgrupper inom Landskrona stad vid en störning i livsmedelsförsörjningen är därför:

- Enskilda som finns inom olika former av, i både kommunal och fristående regi, vård- och omsorgsboenden, boende med särskild service samt enskilda i ordinärt boende som erhåller insatser med matlåda/matlagning och hjälp i måltidssituationen.
- Barn och elever i kommunal och fristående för- och grundskola samt gymnasieelever.
- Enskilda och familjer inom individ- och familjeförvaltningens boenden samt familjehems- och HVB-placerade barn som återgår till staden om familjehemmet inte kan ta hand om dem längre.
- Räddningstjänstpersonal.
- Personal som ingår i stadens centrala krisledningsorganisation.

Det kan inte uteslutas att ovanstående grupper, beroende på händelseutvecklingen, minskar eller ökar i storlek eller får en annan prioritering.

Om staden därutöver har förmåga att förse fler grupper med livsmedel under en störning ska de prioriteras enligt följande:

- Försvarsmaktens personal under höjd beredskap eller annan militär personal inom ramen för värdlandsstödet (vid särskild förfrågan).
- Individer i övrigt som är under kommunal omsorg i andra former.
- Övrig insatspersonal från aktörer som bidrar i hanteringen av situationen.
- Evakuerade, strandsatta eller enskilda som i övrigt befinner sig inom Landskrona stad.

2.4 Prioriterade måltider

I tabellen beskrivs vilka måltider som är prioriterade till de olika målgrupperna. Det ska finnas livsmedel för individens behov för de måltider som erbjuds i verksamheten under normala förhållanden.

Målgrupp	Prioriterade måltider
Enskilda som finns inom olika former av vård- och omsorgsboenden och boende med särskild service. Enskilda i ordinärt boende som erhåller insatser med matlåda/matlagning och hjälp i måltidssituationen.	Frukost, lunch, kvällsmat
Elever i förskola, grundskola och gymnasieskola.	Lunch till samtliga. Frukost och mellanmål inom förskola och fritidsverksamhet.
Enskilda och familjer inom individ- och familjeförvaltningens boenden samt familjehems- och HVB-placerade barn (som återgår till staden om familjehemmet inte kan ta hand om dem längre).	Frukost, lunch, kvällsmat
Räddningstjänstpersonal Personal som ingår i stadens krisledningsorganisation	Frukost, lunch, kvällsmat

2.5 Dimensionerande scenario

Dimensioneringen av planen har utgått ifrån att leveranser av råvaror, insatsvaror med mera är kraftigt reducerad, samtidigt som el- och vattenförsörjningen också är påverkad.

Under det första dygnet ska tillagningen av måltider kunna ske utan normal tillgång till elektricitet. Över tid ska tillagning kunna ske utan kontinuerlig tillgång till elektricitet. Tillagningen och serveringen ska under första dygnet kunna ske utan tillgång till normal dricksvattenleverans.

Händelser som är begränsade i tid och utbredning (dag och/eller enskild verksamhet) ska så långt som möjligt hanteras av den drabbade verksamheten.

I en situation med höjd beredskap kan staden inte garantera att avtal om leveranser av kritiska varor efterlevs, vilket gör att individer kan behöva acceptera en mindre varierad kost och ett lägre energiintag. Medborgarnas förväntningar på samhällets service måste därför vara avsevärt lägre under höjd beredskap jämfört med en krissituation i fredstid.

2.6 Uthållighet

Vid ett akut avbrott på el och vatten finns det en igångsättnings tid innan reservlösningarna är på plats. Därför ska alla prioriterade kommunala målgrupper själva kunna klara ett bortfall av leverans av en måltid och tillhörande vattenbehov.

Målet är att ha en uthållighet på minst två veckor genom att ha ett lager av livsmedel som täcker matbehovet för de prioriterade målgrupperna. Detta kräver även att tillagningen av måltider har en uthållighet på två veckor. Staden uppfyller målet om två veckor för kommunala prioriterade målgrupper och strävar efter att under mandatperioden även uppfylla målet för fristående aktörer inom skola och omsorg.

2.7 Tillgång till livsmedel

Det centrala livsmedelslagret ska täcka behovet till de prioriterade målgrupperna och prioriterade måltiderna som framgår i avsnitt 2.3 och 2.4 i minst två veckor. Lagret är ett så kallat omsättningslager som omsätts i den ordinarie verksamheten. När lagret omsätts ska det direkt fyllas på för att säkerställa uthålligheten.

Livsmedel som lagras ska inte vara beroende av tillgång till kyl och frys.

Livsmedel som lagras ska uppfylla följande kriterier:

- lång hållbarhet
- förvaring utan krav på kylning
- normalt energiinnehåll
- energisnål tillagning.

Minst ett lagat mål mat per dygn ska kunna erbjudas till prioriterade målgrupper.

Serviceförvaltningen ansvarar för tillgång till specialkost för de som har allergier och/eller sjukdomar på samma sätt som under verksamhet utan störning.

2.8 Produktion av måltider

Måltider ska i första hand tillagas i strategiska kök som är utrustade med reservkraft och trycksatt nödvatten. Om de strategiska köken inte kan nyttjas ska det finnas alternativ tillagningsutrustning att tillgå. Exempel på alternativ tillagningsutrustning är fältkök och stekhällar som drivs med gasol.

Tillagningen och serveringen ska under första dygnet vid avbrott kunna ske utan tillgång till normal dricksvattenleverans. Det innebär att det behöver finnas vatten för tillagning och engångsartiklar för uttransport och servering samt tillagningskärl, då diskning inte kan garanteras. Engångsartiklar ska finnas för en vecka för oförutsedda händelser.

3 Ansvar

I detta kapitel beskrivs ansvarsförhållandena mellan olika aktörer involverade i planeringen och hanteringen av en störning i livsmedelsförsörjning. Gemensamt för alla aktörer är att de styrs av krishanteringssystemets tre grundprinciper; ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen.

Det svenska krishanteringssystemet bygger på tre grundläggande principer som alla aktörer behöver förhålla sig till:

- **Ansvarsprincipen** innebär att den aktör som är ansvarig för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar vid en krissituation.
- **Likhetsprincipen** innebär att verksamheten under en kris i så stor utsträckning som möjligt ska fungera på liknande sätt som under normala förhållanden.
- **Närhetsprincipen** innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.

3.1 Central krisledning

Den centrala krisledningen inom Landskrona stad ansvarar för att:

- Leda och samordna hanteringen av händelsen i enlighet med den organisation och struktur som framgår av Plan för ledning av kriser och höjd beredskap (KS 2023/1912).
- Vid behov aktivera en händelseanpassad stabsfunktion med ansvar för att samordna åtgärder kopplat till livsmedelsförsörjningen.
- Informera verksamheter och invånare om händelseutvecklingen.

3.2 Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningen inom Landskrona stad ansvarar för att:

- Ta fram en krismeny.
- Beräkna och förvalta ett omsättningslager med livsmedel.
- Omsätta livsmedelslagret regelbundet i den ordinarie måltidsverksamheten.
- Identifiera strategiska tillagningskök.
- Tillaga måltider till prioriterade målgrupper i strategiska kök eller med alternativ tillagningsutrustning under en kris.
- Samordna logistik- och transportverksamheten avseende måltider under kris som drivs i kommunal regi.

3.3 Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen inom Landskrona stad ansvarar för att:

- Stödja krisledningen med kompetens inom livsmedelssäkerhet.

3.4 Landskrona energi AB

Landskrona energi AB ansvarar för att:

- Köra ut och koppla in reservkraft på strategiska kök vid behov, i enlighet med gällande avtal och prioriteringslista för reservkraft.

3.5 NSVA

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp (NSVA) ansvarar för att:

- Köra ut och koppla in trycksatt nödvatten på strategiska kök vid behov, i enlighet med nödvattenplanen.

4 Revidering, övning och utbildning

För att uppnå en robust livsmedelsberedskap behöver planen hållas aktuell och organisationen och tillgänglig utrustning behöver övas löpande.

Planen gäller tills vidare. För att säkerställa en aktuell plan för livsmedelsförsörjning ska den dock följas upp regelbundet, minst vart fjärde år, och i samband med det revideras vid behov. Om det under denna tid uppstår förhållanden som väsentligt förändrar planeringen för en robust livsmedelsförsörjning ska planen följas upp och revideras med kortare intervall. Berörda förvaltningar ska vara delaktiga vid revidering av planen.

Planeringen för en robust livsmedelsförsörjning ska vara känd för de aktörer som har ansvar vid händelser med påverkan på livsmedelsförsörjningen enligt denna plan. Respektive aktör ansvarar för att kunskapen tas om hand och omsätts i egen verksamhet och för att ha en förberedd organisation utifrån ansvarsområden.

Tillagningsmetoder och tillagningsutrustning ska övas regelbundet. Det gäller både tillagning i strategiska kök med reservkraft och trycksatt nödvatten och tillagning med alternativ utrustning såsom fältkök och stekhällar. Matlagret ska löpande omsättas.

Efter en övning eller händelse som krävt aktivering av livsmedelsplanen bör arbetet utvärderas för att dra lärdomar och dela erfarenheter. Utvärderingen bör inkludera de som varit delaktiga i hanteringen, tillsammans med den centrala krisledningsorganisationen. Utvärderingen bör utvärdera både svagheter och styrkor med planen och utgöra underlag för beslut om åtgärder.